

KRIMINALOMSORGEN

Rapport

Nordisk statistikk

for kriminalomsorgen i Danmark, Finland,
Island, Norge og Sverige 2001–2005

Ragnar Kristoffersen (red.)

1/2007

Nordisk statistikk
for kriminalomsorgen i Danmark, Finland,
Island, Norge og Sverige

2001 - 2005

Ragnar Kristoffersen (red.)

Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS
Oslo, mars 2006

Utgitt av:

Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS

Boks 6138 Etterstad

0602 Oslo

www.krus.no

Copyright: Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS, Oslo 2006

I serien: KRUS rapporter

Nr 1/2007

ISBN: 978-82-9196-67-3

ISSN: 0803-9402

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

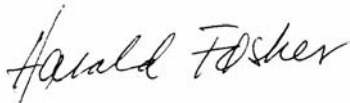
Forord

Denne publikasjonen er et resultat av et årelangt samarbeid mellom kriminalomsorgen i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Fra og med 2005 har også Island deltatt i dette samarbeidet. Det er en glede for oss å publisere den første rapporten i denne serien som også inneholder komparativ statistikk fra den islandske kriminalomsorgen.

Å presentere en felles, nordisk statistikk for kriminalomsorgen var en idé som oppstod på de årlige, nordiske intern-forskermøtene for kriminalomsorgen. En gang i året samles forskere og andre som arbeider med statistikk, statistikken diskuteres og tabeller gjennomgås i detalj og mer prinsipielt. Gjennom årene har mange personer bidratt til denne statistikkserien, som ikke hadde vært mulig uten deres innsats.

Norge overtok samordnings- og publikasjonsansvaret for denne statistikkserien i 2003. Denne rapporten er andre utgivelse fra Norge. Ragnar Kristoffersen har redigert rapporten og skrevet resultatkapittelet.

KRUS, mars 2007

Direktør

Redaktørens forord

Størst mulig sammenlignbarhet er et ideal som har vært etterstrebet i arbeidet med denne og tidligere publikasjoner, men idealet kan aldri oppnås 100 % fordi landene har litt ulik lovgivning og praksis. Samtidig er de nordiske landene såpass like at det er forsvarlig å foreta sammenligninger på en del områder. Forskjeller i resultater mellom landene må likevel tolkes med forsiktighet, og i den forbindelse er det viktig å lese definisjonene som ligger til grunn for tabellene. Det har tatt lang tid å utarbeide og kvalitetssikre definisjoner på svensk. Av hensyn til kontinuiteten og sammenlignbarheten i statistikkserien har vi derfor beholdt svensk tekst i definisjonene og i tabellene. Spørsmål vedrørende resultater fra enkelte land kan rettes til det enkelte lands medlem av statistikkgruppen. Følgende har vært kontaktpersoner og leverandører av tallmaterialet til denne rapporten:

Danmark: Bo Kielstrup: bo.kielstrup@kriminalforsorgen.dk

Finland: Marja-Liisa Muiluvuori: marja-liisa.muiluvuori@om.fi

Island: Hafdis Guðmundsdóttir: HafdisG@tmd.is

Norge: Ragnar Kristoffersen: ragnar.kristoffersen@krus.no

Sverige: Kerstin Danielsson: kerstin.danielsson@kriminalvarden.se

Statistikk for årene 1991 – 1992 er publisert i den svenske kriminalomsorgens serie PBU 2/1995. PBU 2/1996 inneholder statistikk for årene 1991 – 1994. Nordisk statistikk for etterfølgende år kan bestilles fra Kriminalvårdens hovedkontor, 60180 Norrköping. Statistikk for 1999 – 2003 ble publisert som KRUS-rapport i 2005. Statistikk fra og med 1996 kan også lastes ned fra www.kriminalomsorgen.no.

Ragnar Kristoffersen

Innholdsfortegnelse

1	Definisjoner	7
2	Utviklingstrekk i Norden	14
2.1	Nyankomne og gjennomsnittsbelegg i kriminalomsorgen.....	14
2.1.1	Innsettelse i fengsel på dom.....	14
2.1.2	Nyankomne til friomsorgen	15
2.1.3	Gjennomsnittlig antall frihetsberøvede.....	16
2.1.4	Forholdet mellom fengsel og friomsorg.....	19
2.1.5	Visse grupper fengselsdømte en bestemt dag	20
2.2	Rømminger.....	21
2.3	Plassituasjonen i fengslene.....	22
2.4	Personalsituasjonen.....	22
3	Tabeller	24
3.1	Klienttillstrømning til kriminalvården	24
3.1.1	Danmark.....	24
3.1.2	Finland	25
3.1.3	Island.....	26
3.1.4	Norge.....	27
3.1.5	Sverige	28
3.2	Medelantal frihetsberøvede per kategori.....	29
3.2.1	Danmark.....	29
3.2.2	Finland	30
3.2.3	Island.....	31
3.2.4	Norge.....	32
3.2.5	Sverige	33
3.3	Medelantal frivårdsklienter per kategori.....	34
3.3.1	Danmark.....	34
3.3.2	Finland	35
3.3.3	Island.....	36
3.3.4	Norge.....	37
3.3.5	Sverige	38
3.4	Belægning av fängelsedömda en bestämd dag	39
3.4.1	Danmark.....	39
3.4.2	Finland	40
3.4.3	Island.....	41
3.4.4	Norge.....	42
3.4.5	Sverige	43
3.5	Rymningar direkt från anstalts- eller häktesområde	44
3.5.1	Danmark.....	44
3.5.2	Finland	44

3.5.3	Island.....	45
3.5.4	Norge.....	45
3.5.5	Sverige	46
3.6	Dödsfall i anstalter och häkten.....	47
3.6.1	Danmark.....	47
3.6.2	Finland	47
3.6.3	Island.....	47
3.6.4	Norge.....	47
3.6.5	Sverige	47
3.7	Anstalts- och häktesenheter samt platskapacitet vid årets slut	48
3.7.1	Danmark.....	48
3.7.2	Finland	49
3.7.3	Island.....	50
3.7.4	Norge.....	51
3.7.5	Sverige	52
3.8	Platser, beläggning och beläggningsprocent i medeltal	53
3.8.1	Danmark.....	53
3.8.2	Finland	54
3.8.3	Island.....	55
3.8.4	Norge.....	56
3.8.5	Sverige	57
3.9	Personal i kriminalvården i absoluta tal och i relation till antalet klienter	58
3.9.1	Danmark.....	58
3.9.2	Finland	58
3.9.3	Island.....	59
3.9.4	Norge.....	59
3.9.5	Sverige	60

1 Definisjoner

Beläggning

Personer som upptar en plats.

Bötesförvandling

De som tilldömts böter och inte betalat kan i stället få avtjäna en tid i fängelse. I

Danmark, Island och Norge kan en person som först avtjänar en fängelsedom vara kvar i fängelse för att avtjäna bötesstraff. I Island och Norge räknas personen då i kategorin bötesförvandling, men i Danmark räknas personen i kategorin dömda. Bötesförvandling i Sverige innebär att den som döms till böter och inte kan betala, döms på nytt. Domen blir då fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader.

Central administration

Avser i Danmark direktorat, i Finland Fångvårdsavdelningen/Bråttspåföljdsverket i Justitiedepartementet, i Norge kriminalvårdens centrala förvaltning/departement och de regionala kontoren, i Sverige Kriminalvårdsstyrelsen inkl. de regionala kontoren och i Island den islandske kriminalvårdstyrelsen ("Fangelsismálastofnun ríkisins").

Dödsfall i anstalter och häkten

Avser de personer som har dött eller tagit sitt liv inne på anstalten eller inne på häktet. När den intagna skadat sig själv inne på anstalten eller häktet och senare dör av skadan utanför anstalten eller häktet, t.ex. i sjukhus, räknas även detta som självmord i fängelse respektive häkte.

Dömda till fängelse

Personer dömda till frihetsberövande kriminalvårdspåföljd och som är inskrivna och avtjänar straff i eller utanför anstalt.

Enhet

En hel eller en del av en anstalt. En anstalt som har en sluten och en öppen del räknas som två enheter. En anstalt som har två geografiskt åtskilda delar där båda är slutna/öppna räknas också som två enheter.

Förvaring

Förvaring i Danmark är ett tidsbestämt straff som kan utdömas om en person begått ett allvarligt brott och utgör fara för andras liv. Rätten avgör när personen ska frigges.

Förvaring i Norge är ett tidsbestämt straff som kan utdömas om en person begått ett allvarligt brott och rätten menar att det är risk för återfall. Det utdöms en maximitid och vanligtvis en minimitid som ska avtjänas. Den förvaringsdömda kan frigges på prov när minimitiden er avtjänat. Maximitidet kan forlängas av domstolen. Förvaring ersätter s.k. sikring, se detta.

Häktade

Personer misstänkta för brott som är frihetsberövade efter beslut av domstol.

Häkte

En sluten enhet där häktade med flera förvaras. I Danmark är begreppet arresthus. Cirka 70 procent av platserna brukas av häktade. Bötesfångar samt dömda till korta fängelsestraff utgör de resterande 30 procenten på arresthusen. Köpenhamns fängelser ingår under häkten. I Finland, Island och Norge finns inte några särskilda häkten utan häktade finns på vissa slutna anstalter. Av de intagna på svenska häkten är cirka 75 procent häktade. De övriga 25 procenten består dels av fängelsedömda som av särskilda skäl finns på häkte samt gruppen "övriga inskrivna" enligt definition.

Inskrivna frihetsberövade

Inskrivna vid anstalter och häkten samt andra enheter som drivs av kriminalvården utom de olovligen frånvarande. Antalet inkluderar inskrivna som till exempel är på sjukhus, på behandlingshem eller någon form av utslussningsboende som inte tillhör kriminalvården.

Inskrivna frivårdsklienter

Antalet inskrivna vid frivården som avtjänar en pågående verkställighet inom frivården. De anstaltsklienter som redan är inskrivna men ännu inte villkorligt frigivits, räknas inte.

Intensivövervakning med elektronisk kontroll, s.k. fotboja

Ett sätt att verkställa ett utdömt fängelsestraff om högst tre månader utanför anstalt. I Sverige är målgruppen för fotboja fr.o.m. 1.4.2005 utökad till de med fängelsestraff om högst sex månader. Klienter med fotboja har förbud att vistas utanför bostaden annat än på särskilt angivna tider och för särskilda ändamål, som t.ex. arbete eller inköp. Efterlevnaden av förbudet kontrolleras med elektroniska hjälpmedel. För att kunna avtjäna med fotboja skall den dömda ha medgivande från samboende och egen bostad, arbete eller delta i utbildning. Sedan 1 oktober 2001 används fotbojan i Sverige också som en utslussåtgärd för intagna som är dömda till minst två års fängelse. Fram till juli 2005 var Sverige det enda nordiska land som använde fotboja. Danmark införde elektronisk övervakning fr.o.m. 1 juli 2005. Målgruppen i Danmark var fram till våren 2006 rattfyllerister och personer som kört bil utan körkort.

Internering

I Finland kan domstolen besluta att en farlig återfallsförbrytare ska interneras. Förutsättningen är att personen dömts för våldsbrott om minst två år samt att han under de senaste tio åren har dömts för våldsbrott av synnerlig farlighet.

Kontraktsvård, eller skyddstillsyn med särskild behandlingsplan

Skall ersätta ett fängelsestraff upp till normalt ett år. Förutom det som ingår i skyddstillsyn ska den dömda följa en särskild behandlingsplan. Påföljden är främst avsedd för missbrukare. Den dömda ska lämna sitt samtycke.

Livstidsdömda

Personer dömda till fängelse på livstid. I Danmark avgörs det om den dömda skall frigges på prov när 12 år av straffet är avtjänat. Det bestäms en prøvotid på upp till 5 år. I

Finland och Sverige är straffet verkställt om personen beviljas nåd. I Sverige innebär nåd normalt att man får livstidsstraffet omvandlat till ett tidsbestämt straff. Personer redovisas som livstidsdömda så länge som strafftiden är obestämd. Island och Norge har inte livstidsdömda.

Nyttillkomna klienter i kriminalvård i frihet

Klienter som under perioden börjat verkställa någon form av påföljd inom kriminalvården och som inte är frihetsberövade. Även de som villkorligt frigivits med övervakning (tillsyn) ingår.

Personal

Den totala personalresursen, uttryckt i årsarbetskrafter/heltidstjänster, som var anställda och varit tillgänglig om sjukfrånvaro inte förekommit. En person som arbetar halvtid och är anställd sex månader under ett budgetår är således 0,25 personalresurser. I Island och Norge är bibliotekarier, lärare och sjukvårdspersonal inte anställda inom kriminalvården. I Sverige är läkare normalt inte anställda. I Finland är det blandat och i Danmark är både lärare och sjukvårdspersonal anställda inom kriminalvården. Uppgifterna för Finland skiljer sig från de övriga då personal där avser antalet tjänster som är besatta.

Platser, platskapacitet

Tillgängliga platser dvs. platser som kan beläggas heldygn kontinuerligt och har varit eller kunde ha varit i bruk.

Påbörjade fängelsestraff

Personer som under perioden påbörjat verkställighet av frihetsberövande straff. Bötesfångar är ej medräknade.

Rymningar direkt från anstalt eller häkte

Antalet gånger personer har avvikit direkt från anstalten eller häktets område (innanför fysiskt hinder på slutna anstalter och häkten). Om två personer avviker samtidigt räknas det alltså som två avvikelser.

Samhällstjänst

Skall ersätta ett fängelsestraff genom att den dömda utför oavlönat arbete i ett bestämt antal timmar. Arbetet utförs oftast för någon ideell förening. Den dömda ska lämna sitt samtycke. I Sverige kombineras samhällstjänst med skyddstillsyn. Från och med 1999 finns i Sverige också påföljden villkorlig dom med föreskrift om samhällstjänst. Den som döms till denna påföljd står inte under övervakning. I Island kan kriminalvårdstyrelsen besluta om samhällstjänst när den dömda har en ovillkorlig dom på högst 6 månader. Personer som är dömda till böter överstigande ungefär € 700 och inte betalar, kan också få avtjäna samhällstjänst.

Samhällsstraff

Samhällsstraff ("samfunnsstraff" på norska) infördes i Norge den 1.3.2002. De utdömda timmarna samhällsstraff ska avtjänas genom a) samhällsnyttigt arbete b) deltagande i programverksamhet eller c) andra åtgärder som syftar till att motverka återfall i ny kriminalitet. Samhällsnyttigt arbete motsvarar det som tidigare kallades "samfunnstjeneste" (samhällstjänst) i Norge.

Sikring

I Norge användes s.k. sikring fram till 1. januari 2002, då den ersattes av förvaring. Rättsligt sett är sikring inte ett straff. Domstolen dömda till sikring när det var risk för nya brott på grund av psykisk störning eller på grund av den kriminellas mentala förmåga eller tillstånd. I domen fastställs en maximaltid, normalt 5-10 år. Varje år provas om det är säkerhetsmässigt nödvändigt att den dömda ska vara i anstalt. Från och med 2002-01-01 ersätts sikring av förvaring, som är ett tidsbestämt straff för grov kriminalitet när det är risk för nya brott.

Skyddstillsyn

Personen har övervakning under normalt ett år, men prøvotiden är tre år. Villkor om missbruksvård m.m. kan förekomma.

Skyddstillsyn med särskild behandlingsplan,

Se kontraktsvård.

Slutna anstalter

Anstalter/enheter med någon form av rymningshinder.

Tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella

Personer som är psykiskt sjuka och har begått så allvarlig kriminalitet att de är dömda till psykiatrisk vård samt tillsyn av Kriminalforsorgen.

Utländska medborgare

Personer med utländskt medborgarskap oavsett var de är bosatta.

Villkorligt dömda med övervakning

De klienter som får en tidsbestämd villkorlig dom till fängelse. I Danmark kan det även förekomma tidsobestämt straff. Under en viss provotid kan domen omvandlas till fängelse om nya brott begås eller vid misskötsamhet. En villkorlig dom till fängelse kan i vissa fall kombineras med övervakning och i Norge är detta alltid fallet. I Danmark, Island och Norge kan även villkor om narkotika- och alkoholbehandling förekomma. I Finland är det bara unga som fyllt 15 men inte 21 när brottet begicks som kan komma i fråga.

Villkorligt frigivna med övervakning

De klienter som avtjänat fängelsestraff och frigivits efter att del av strafftiden avtjänats enligt särskilda regler. De som redovisas som frivårdsklienter är villkorligt frigivna som efter frigivningen har en övervakare. Villkor om missbruksvård m.m. kan förekomma.

Öppna anstalter

Den typ av anstalt/enhet där egentliga rymningshinder inte finns.

Övriga inskrivna

Avser till exempel i förvärtagna enligt utlänningslagen, psykiskt störda, missbrukare och vård av unga.

Teckenförklaring

- noll
- 0 mindre än 0,5
- . ingen adekvat uppgift
- .. ingen uppgift

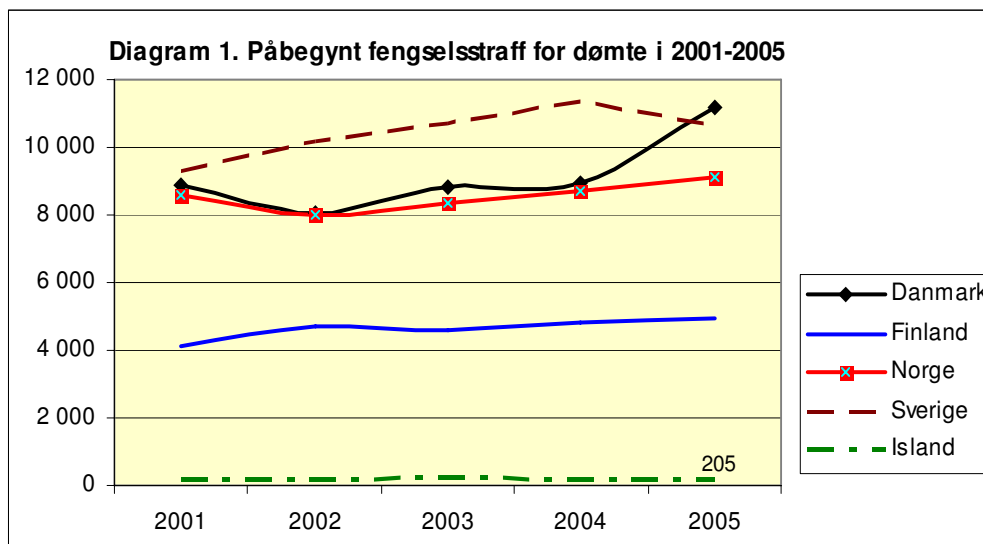
2 Utviklingstrekk i Norden

Kommentarene i dette kapittelet tar for seg noen utvalgte trekk i utviklingen i kriminalomsorgen i de nordiske landene de siste årene. Kapittelet er skrevet av Ragnar Kristoffersen.

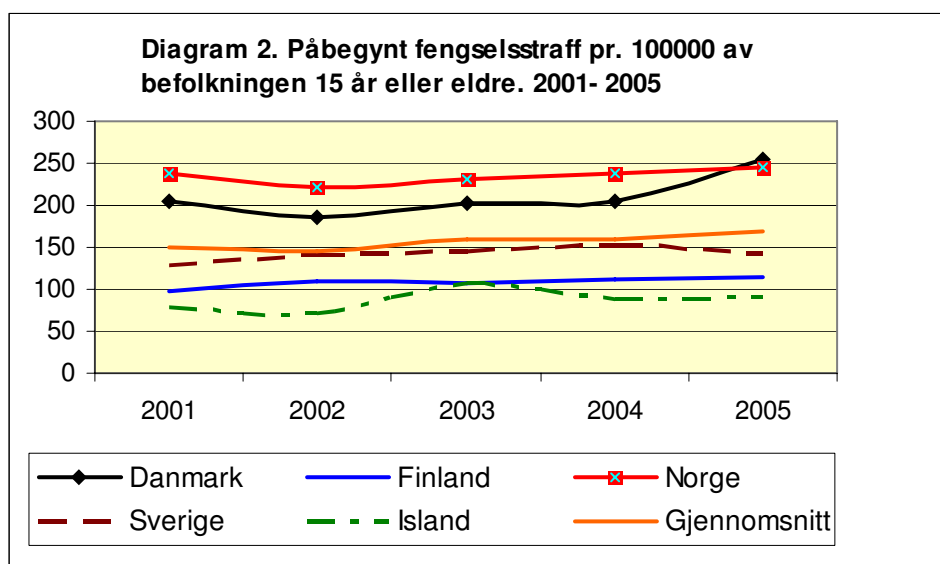
2.1 Nyankomne og gjennomsnittsbelegg i kriminalomsorgen

2.1.1 Innsettelse i fengsel på dom

Diagram 1 nedenfor viser innsettelse i fengsel av dømte til fengselsstraff, jf. tabeller i 3.1. Bortsett fra Island er den generelle tendensen i perioden at antallet innsettelse på dom øker i alle land. Samlet iverksatte de nordiske landene 36 161 fengselsdommer i 2005, som tilsvarer en økning på ca. 16 % siden 2001. Danmark har en stor økning i 2005, som kan forklares med at man avvirket en soningskø på over 2000 dommer dette året.

Dersom man sammenligner bruken av fengselsstraff med befolkningen i straffbar alder, får man et mindre entydig bilde av vekst i Norden. Beregning av antall påbegynte fengselsstraffer pr. 100 000 av befolkningen 15 år eller eldre viser at når vi ser bort fra den unormale økningen i innsettelse på dom i Danmark i 2005, er andelen nokså stabil like under 160 i gjennomsnitt for alle landene de siste tre årene i perioden (jf. diagram 2). Island har den laveste andelen med 90 innsettelse på dom pr. 100 000 15 år eller eldre i 2005, mot Danmarks andel på 254 samme år. I 2003 og 2004 lå imidlertid Danmarks andel på rundt 200 pr. 100 000 15 år eller eldre. Dersom Danmark ikke hadde hatt en atypisk økning i innsettelse på dom i 2005 p.g.a. avvikling av soningskø, ville Norge hatt den høyeste andelen med 247 pr. 100 000 15 år eller eldre i 2005. I tillegg hadde Norge en soningskø på 2 483 dommer ved utgangen av 2005.

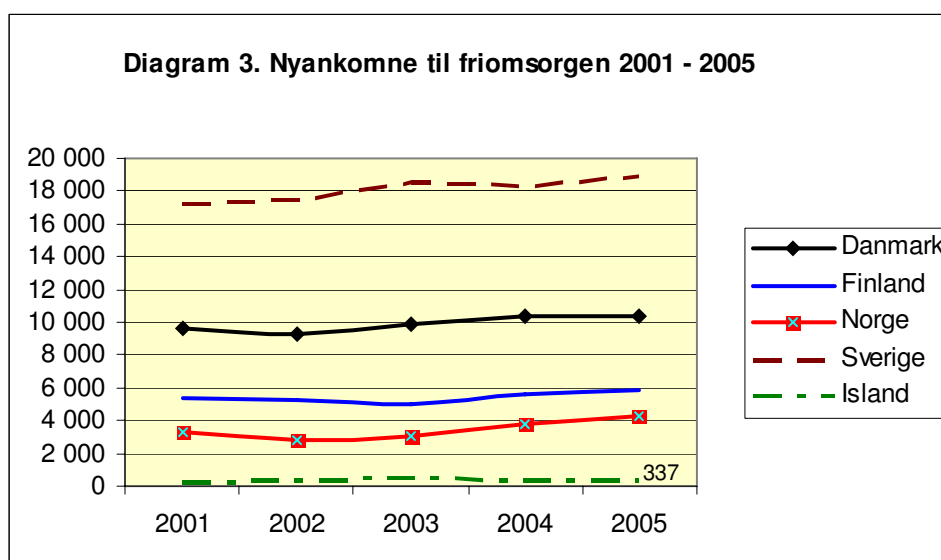

2.1.2 Nyankomne til friomsorgen

Tabellene i 3.1 viser også antall nyankomne til friomsorgen. Antallet har økt i alle land i femårsperioden, jf. diagram 3 på neste side. Samlet iverksatte den nordiske friomsorgen 39 628 reaksjoner i 2005. I gjennomsnitt har økningen siden 2001 vært ca. 11 % for alle landene under ett, men med til dels store forskjeller landene imellom. Danmark har hatt

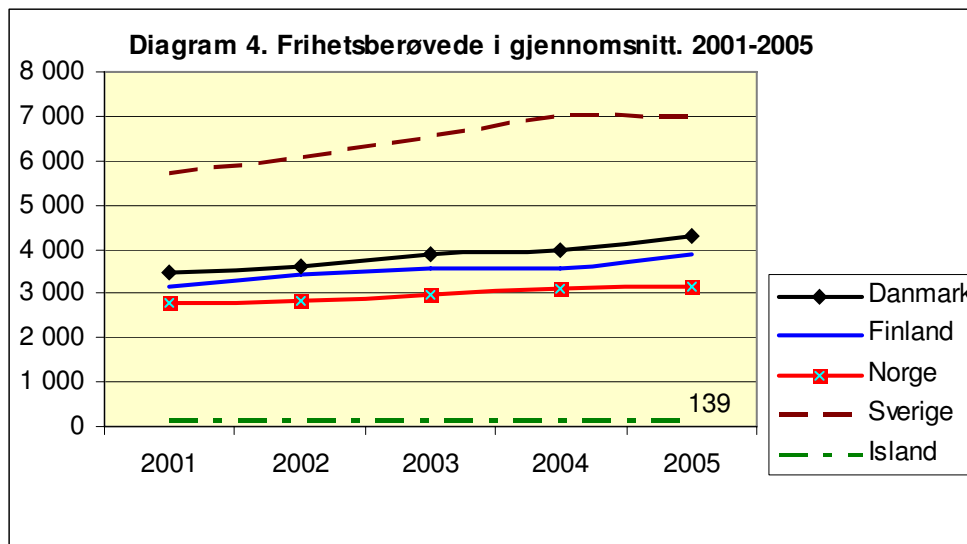
ca. 8 % økning i nye klienter. Finland og Sverige har hatt en økning på ca. 9 %. Norge og Island har hatt en stor økning på henholdsvis ca. 28 % og 30 % siden 2001.

I Finland, Island og Norge er det økningen i antall dommer på samfunnstjeneste/ samfunnsstraff som er hovedårsaken til økningen i antall nyankomne. I de øvrige landene er det tilsyn med prøveløslatte som har økt mest i perioden. Sverige har imidlertid også hatt en forholdsvis stor økning i antall personer som gjennomfører tilsyn med elektronisk overvåking, 617 (27 %) flere enn i 2001. Økningen har sammenheng med at Sverige i oktober 2001 utvidet ordningen med elektronisk overvåking til også å gjelde innsatte som har sonet den første delen av en lengre fengselsstraff (utslusing).

2.1.3 Gjennomsnittlig antall frihetsberøvede

Det samlede fangetallet i Norden har økt med ca. 19 % siden 2001, jf. 3.2. I 2005 var det i gjennomsnitt 20 447 frihetsberøvede i Norden, som tilsvarer et gjennomsnitt på 83 innsatte pr. 100 000 av den samlede nordiske befolkning. Gjennomsnittlig antall frihetsberøvede har relativt sett steget omtrent like mye i Danmark, Finland og Sverige siden 2001 (jf. diagram 4).

Gjennomsnittlig antall frihetsberøvede økte med 24 % i Finland og ca. 23 % i Danmark og Sverige i perioden 2001-2005. I Norge økte det gjennomsnittlige fangetallet med ca. 15 % i samme periode. Island har hatt et forholdsvis stabilt fangetall siden 2003, men gjennomsnittet for de tre siste årene i perioden har likevel ligget ca. 11 % høyere enn fangetallet i 2001 og 2002.

Det er økningen i domssoning som forårsaker økningen i fangetallet i Norden. Økningen i antallet påbegynte fengselsstraffer (jf. 2.1.1) har funnet sted samtidig med en litt ujevn økning i utmålt ubetinget fengselsstraff i de nordiske landene. Tabell 1 viser gjennomsnittlig antall idømte måneder ubetinget fengselsstraff i Norden i femårsperioden. Beregningene er gjort på litt forskjellig måte (jf. note 1), hvilket innebærer at tallene ikke er helt sammenlignbare landene imellom. Tallene illustrerer imidlertid utviklingen i det enkelte land.

Tabell 1. Gjennomsnittlig antall idømte måneder ubetinget fengselsstraff. 2001– 2005¹					
	2001	2002	2003	2004	2005
Danmark	5,6	6	5,9	6,1	5,7
Finland	8,3	8,4	8,5	8,1	8,8
Island	9,4	6,8	6,9	6,9	7,4
Norge	4,5	4,7	5,6	5,4	5,5
Sverige	..	8,0	8,1	8,1	8,3

Danmark opplevde en økning i femårsperioden på 9 % fram til og med 2004, men i 2005 faller straffeutmålingen tilbake til nivået i 2001. Straffeutmålingen i Finland er 6 % høyere i 2005 enn i 2001. Sammenlignet med 2001 er straffeutmålingen i Norge i gjennomsnitt 22 % høyere de tre siste årene i perioden. Island hadde uvanlig mange lange dommer i 2001, som forklarer hvorfor tallet er høyere i 2001 enn senere år, som ellers viser en svakt stigende tendens til lengre straffer. Sverige har hatt en moderat økning idømt fengselsstraff på ca. 4 % siden 2002.

Økningen i gjennomsnittlig utmålt fengselsstraff i de nordiske landene skyldes en kombinasjon av at noen lovbruddstyper straffes strengere, hovedsakelig vold og mer alvorlige seksuallovbrudd, samtidig som det avses relativt flere fengselsdommer i nevnte kategorier.

Målt som andel av gjennomsnittlig antall frihetsberøvede har bruken av varetekt vært forholdsvis stabil i de fleste nordiske landene. Danmark hadde imidlertid en varetektsandel på 25 % av alle innsatte i 2005, som representerer en nedgang på ca. 3

¹ Beregning er gjort på grunnlag av idømt straff for alle avsagte fengselsdommer i Danmark, Finland og Norge det aktuelle året. I Island og Sverige er gjennomsnitt beregnet på grunnlag av idømt straff blant mottatte fengselsdommer i kriminalomsorgen det aktuelle året. Forskjellen i beregningsgrunnlag kan ha hatt en viss betydning for resultatet, slik at straffenivået landene imellom ikke uten videre kan sammenlignes. Forskjellen vil imidlertid ikke påvirke tendensen over tid.

prosentenheter sammenlignet med gjennomsnittet i perioden 2002-2004. I Norge har gjennomsnittlig antall varetektsinnsatte gått merkbart ned fra 660 (23 %) i 2002 til 578 (18 %) i 2005. Island og Finland har Nordens laveste varetektsandeler, 12-13 % av gjennomsnittlig antall frihetsberøvede i 2005. I Sverige utgjorde varetektsinnsatte vel en femtedel (21 %) i hele femårsperioden.

Tabell 2 viser andelen frihetsberøvede i de nordiske landene i 2005 i forhold til folketallet totalt og i forhold til befolkning i straffbar alder. I forhold til folketallet har Island det laveste fangetallet, også når vi korrigerer for andelen i straffbar alder 15 år eller eldre. I årene før 2001 hadde Finland et gjennomsnittlig fangetall under 60 pr. 100 000 av befolkningen. I 2005 passerte imidlertid Finland Norge med 74 innsatte pr. 100 000 av hele befolkningen. Fangetallet i Finland nærmer seg dermed nivået i Danmark og Sverige, som begge har et fangetall litt under 80 pr. 100 000 av befolkningen.

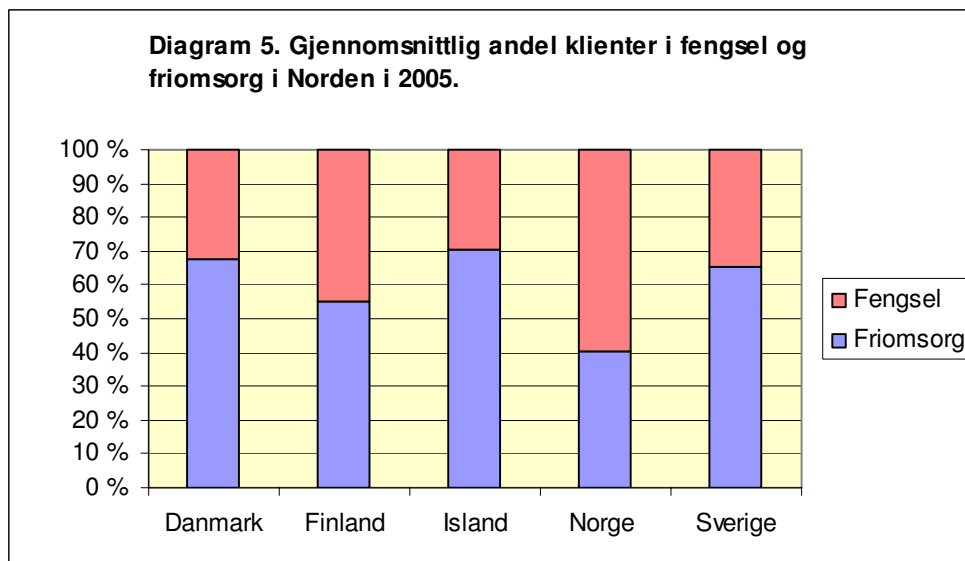
Tabell 2. Frihetsberøvede i 2005	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
pr. 100000 av befolkning 15 år eller eldre	96	90	61	85	94
pr. 100000 av hele befolkningen	78	74	47	68	78

2.1.4 Forholdet mellom fengsel og friomsorg

Tabell 3 viser gjennomsnittlig antall personer i Norden som var frihetsberøvet eller avtjente en friomsorgsreaksjon i 2005, jf. 3.2 og 3.3. Det totale antallet klienter i Norden var 47 963 i 2005, som tilsvarer 195 pr. 100 000 av befolkningen i Norden. 62 % utholdt en reaksjon i friomsorg, mens øvrige 38 % var frihetsberøvet. Relativt sett er andelen som utholder en friomsorgsreaksjon i forhold til andelen frihetsberøvede ganske lik i Danmark, Island og Sverige, rundt 70 % av klientene. Finland og Norge skiller seg ut, med Norge på bunnplass med en andel på 40 % i friomsorgen, jf diagram 5.

Tabell 3. Gjennomsnittlig antall klienter i kriminalomsorgen i Norden. 2005

	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Sum
I friomsorgen	8 921	4 791	328	2 145	13 336	29 521
Frihetsberøvede	4 233	3 888	139	3 174	7 008	18 442
Total	13 206	8 679	467	5 319	20 344	47 963

Diagram 5. Gjennomsnittlig andel klienter i fengsel og friomsorg i Norden i 2005.

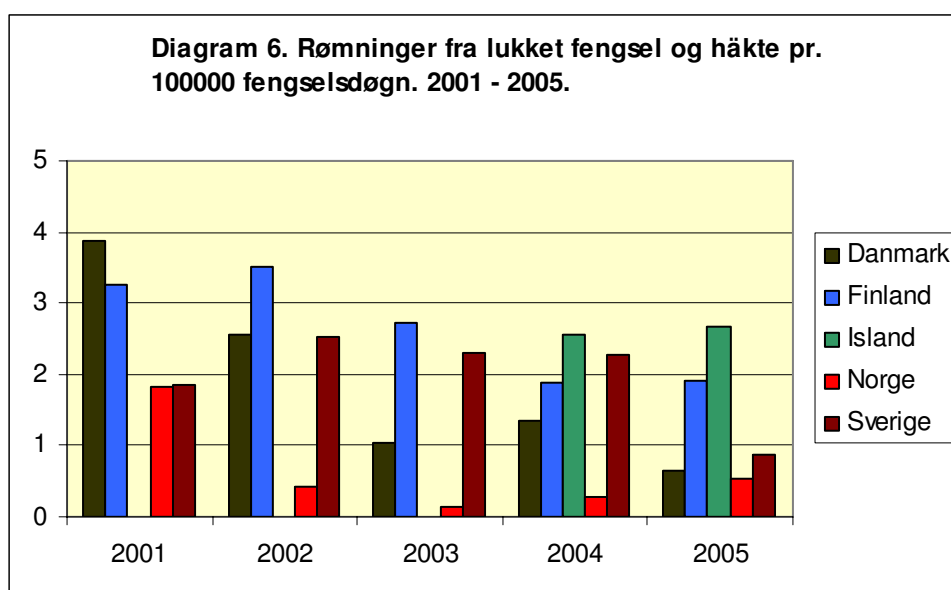
2.1.5 Visse grupper fengselsdømte en bestemt dag

Måling av visse grupper fengselsdømte en bestemt dag (jf. 3.4) viser at Sverige og Finland har hatt en merkbar økning i antall livstidsdømte i femårsperioden. Siden 2001 har det blitt 38 % flere livstidsdømte i Sverige og 51 % flere i Finland. Bortsett fra en økning i antall kvinnelige fengselsdømte i Finland i 2005, har antallet og andelen kvinnelige fengselsdømte vært forholdsvis stabil i Norden, rundt 5 % av fengselsdømte. Målingen viser også totalt 24 fengselsdømte under 18 år i Norden i 2005, som tilsvarte ca. 0,2 % av alle fengselsdømte. Danmark hadde flest (9 = 0,3 %). Island har ingen fengselsdømte under 18 år. Når det gjelder utenlandske statsborgere, skiller Sverige seg

klart ut med en andel på gjennomsnittlig 27 % gjennom hele femårsperioden. I øvrige land varierte andelen i 2005 mellom ca. 5 % i Finland til ca. 14 % i Danmark.

2.2 Rømninger

Til tross for økende fangetall har rømninger, både i absolutte tall og i forhold til belegget i åpne og lukkede fengsler, generelt gått merkbart ned i Norden i femårsperioden (jf. 3.5). I 2005 var det 58 rømninger pr. 100 000 utholdte fengselsdøgn i alle åpne fengsler i Norden, sammenlignet med 119 i 2001. For lukkede fengsler var det tilsvarende tallet 7 rømninger pr. 100 000 utholdte fengselsdøgn i lukket fengsel i 2005, sammenlignet med 11 rømninger pr. 100 000 fengselsdøgn i 2001. Diagram 6 viser utviklingen i antall rømninger fra lukket fengsel eller varetektsfengsel ("håkte") pr. 100 000 fengselsdøgn i lukket fengsel og "håkte".

Nedgangen i rømninger i åpne og lukkede fengsler kan skyldes flere forhold, men økt fokus på sikkerhet både fysisk og organisatorisk kombinert med resultatkrav der fengslene blir pålagt å redusere antall rømninger, antas å ha spilt en rolle. Innføring av

straff for å rømme kan også ha hatt en viss betydning. I 2002 ble det straffbart å rømme fra fengsler i både Danmark og Norge.²

2.3 Plassituasjonen i fengslene

Med unntak av Island har den samlede plasskapasiteten økt i alle land (jf. 3.7). I 2001 var den samlede plasskapasiteten i Norden 15 604 plasser. Målt ved årets slutt i 2005 var den 17 581, som tilsvarer en økning på nesten 13 %. Danmark har hatt den største økningen i antall plasser, litt over 16 %. Sverige har hatt en økning på ca. 15 % i antall plasser, og Norge har hatt en økning på 13 %. Økningen i antall plasser i Finland var på 6 % i femårsperioden, som må karakteriseres som en liten økning tatt i betraktning den sterke økningen i fengselsbelegget. Det forklarer hvorfor beleggsprosenten i finske fengsler steg til hele 117 % av tilgjengelig plasskapasitet i 2005 (jf. 3.8.2). Den høye plassutnyttelsen har for øvrig sammenheng med at finske fengsler er pliktig til å ta imot den dømte/fengslede straks etter dom eller rettens beslutning.

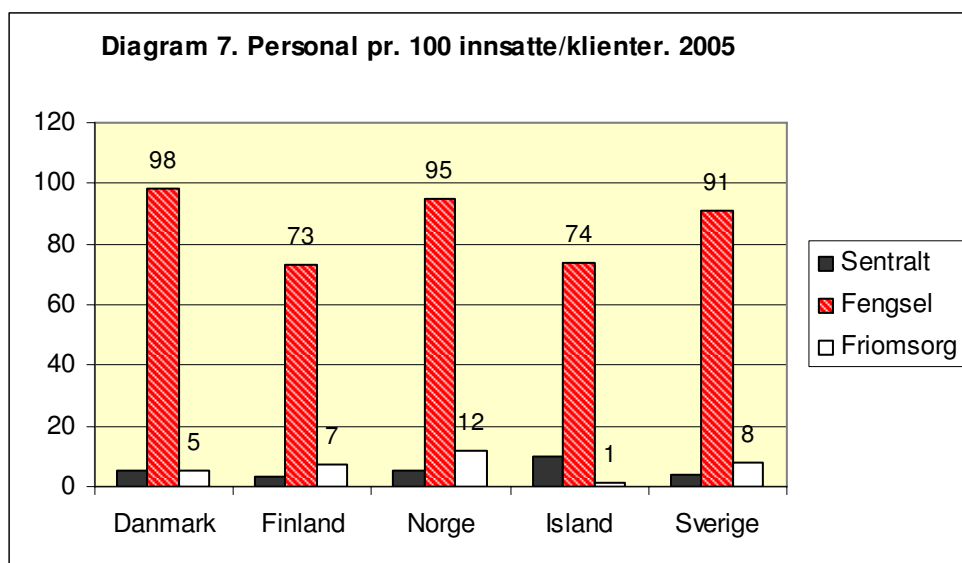
Bortsett fra Island har plassutnyttelsen også vært meget høy i de andre nordiske landene, mellom 96 – 98 % i gjennomsnitt. Danmark og Island skiller seg imidlertid ut blant de nordiske landene når det gjelder plassutnyttelsen i de åpne fengslene. I 2005 var plassutnyttelsen høyere i de åpne anstaltene enn i de lukkede, henholdsvis 99 % i Danmark og 95 % i Island.

2.4 Personalsituasjonen

Fordelingen av arbeidsoppgaver mellom sentraladministrasjon, fengsler og friomsorg kan variere mellom landene, og det er også noen forskjeller med hensyn til hvilke stillingsgrupper som er inkludert eller holdt utenfor personaltallene, jf. definisjonen av "personal". Personaltallene må derfor tolkes med forsiktighet.

² I Norge ble bestemmelsen innført i forbindelse med den nye straffegjennomføringsloven av 1. mars 2002, jf § 40 siste ledd.

I forhold til det økende fangetallet har det skjedd en nedgang i personellet i fengslene i alle nordiske land i femårsperioden (jf. 3.9). I Danmark er forholdet mellom antall ansatte og innsatte i fengslene likevel fortsatt nær én til én, 98 pr. 100 innsatte i 2005. I Norge og Sverige var forholdet henholdsvis 95 og 91 pr. 100 innsatte i 2005. Island og Finland skiller seg klart ut med henholdsvis 73 og 74 ansatte pr. 100 innsatte i 2005, jf diagram 7.

Det er også til dels store forskjeller mellom landene når det gjelder antall ansatte i friomsorgen i forhold til antall klienter. Norge kommer klart best ut med 12 pr. 100 klienter, mens Island bare har 1 ansatt pr. 100 klienter. Sammenlignet med antall innsatte i fengsel har Island derimot relativt sett minst dobbelt så mange ansatte i sentraladministrasjonen, 10 pr. 100 innsatte i 2005. Forholdet har nok sammenheng med at selv lave fangetall krever et visst minimum av administrasjon. Det var 12 ansatte i den islandske sentraladministrasjonen i 2005.

3 Tabeller

3.1 Klienttillströmning til kriminalvården

3.1.1 Danmark	2001	2002	2003	2004	2005
Påbörjade fängelsestraff	8 879	8 059	8 830	8 958	11 173
Nyttillkomna klienter i frivården	9 652	9 223	9 856	10 311	10 410
därav					
samhällstjänst	4 211	3 904	4 023	4 221	4 235
Samhällss traff
villkorlig frigivning med övervakning	1 400	1 469	1 726	1 662	2 005
villkorlig dom med övervakning	1 818	1 742	2 057	2 030	1 958
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella	326	394	401	590	643
alkoholistbehandling	1 627	1 529	1 367	1 370	1 157
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja) ³	64
övriga ⁴	270	185	282	438	348
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	204	185	202	205	254
<i>hela folkmängden</i>	166	150	164	166	206
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	222	211	226	235	237
<i>hela folkmängden</i>	180	172	183	191	192

³ Från och med 1. juli 2005.

⁴ I Danmark finns också tillsyn i förbindelse med behandlingsbestemt afsoning, tillsyn för sexualbrottsdömda som deltar i behandling, samt tiltalefrafald som inte särredovisas här.

3.1.2 Finland	2001	2002	2003	2004	2005
Påbörjade fängelsestraff	4 142	4 694	4 604	4 835	4 921
Nyttillkomna klienter i frivården	5 319	5 218	5 051	5 619	5 819
därav					
samhällstjänst	3 193	3 378	3 238	3 711	3 983
samhällsstraff
villkorlig frigivning med övervakning	922	854	886	1 003	993
villkorlig dom med övervakning	1 154	958	904	883	810
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ⁵	50	28	23	22	33
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	98	110	108	112	114
<i>hela folkmängden</i>	80	90	88	93	94
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	125	122	118	131	135
<i>hela folkmängden</i>	103	100	97	108	111

⁵ I Finland finns ungdomsstraff, som inte särredovisas här.

3.1.3 Island	2001	2002	2003	2004	2005
Påbörjade fängelsestraff	171	155	237	197	205
Nyttillkomna klienter i frivården	260	329	438	402	337
därav					
samhällstjänst	142	206	289	255	205
samhällsstraff	
villkorlig frigivning med övervakning ⁶	101	113	125	141	131
villkorlig dom med övervakning	17	10	24	6	1
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga	-	-	-	-	-
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	79	70	107	88	90
<i>hela folkmängden</i>	60	54	82	68	70
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	120	149	197	179	148
<i>hela folkmängden</i>	92	115	152	138	115

⁶ Inkluderar benådning til frivården.

3.1.4 Norge	2001	2002	2003	2004	2005
Påbörjade fängelsestraff	8 612	8 020	8 370	8 714	9 206
Nyttillkomna klienter i frivården	3 304	2 765	3 051	3 786	4 219
därav					
samhällstjänst	694	401	81	24	6
samhällsstraff		380	1 352	2 094	2 544
villkorlig frigivning med övervakning	1 364	1 176	1 210	1 206	1 116
villkorlig dom med övervakning	1 199	791	390	11	18
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ⁷	47	17	18	451	535
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	239	222	230	238	247
<i>hela folkmängden</i>	191	177	184	190	198
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	92	76	84	103	113
<i>hela folkmängden</i>	73	61	67	83	91

⁷ Senaste åren huvudsakligen villkorlig dom med "promilleprogram", en kurs med samtal och behandlingsåtgärder mot rattfylleri.

3.1.5 Sverige	2001	2002	2003	2004	2005
Påbörjade fängelsestraff	9 317	10 173	10 721	11 343	10 656
Nyttillkomna klienter i frivården	17 280	17 569	18 644	18 289	19 121
därav					
samhällstjänst ⁸	4 124	4 501	4 703	4 385	4 444
samhällsstraff
villkorlig frigivning med övervakning	5 235	5 193	5 763	5 705	6 067
villkorlig dom med övervakning
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård	1 489	1 511	1 332	1 368	1 372
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård	4 085	4 127	4 407	4 147	4 074
intensivövervakning (s.k. fotboja) ⁹	2 347	2 237	2 439	2 846	3 164
övriga	-	-	-	-	-
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	128	140	146	154	143
<i>hela folkmängden</i>	105	114	120	126	118
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	238	241	254	248	257
<i>hela folkmängden</i>	195	197	209	204	212

⁸ Villkorlig dom med samhällstjänst redovisas tillsammans med annan samhällstjänst.

⁹ Från och med 1.10.2001 ingår också klienter som avtjänade sista delen av sitt fängelsestraff genom intensivövervakning (utsluss).

3.2 Medelantal frihetsberövade per kategori

3.2.1 Danmark	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹⁰	3 455	3 621	3 865	3 982	4 233
därav					
häktade	849	1 003	1 060	1 089	1 044
<i>procent</i>	25	28	27	27	25
dömda till fängelse	2 498	2 526	2 694	2 799	3 084
<i>procent</i>	72	70	70	70	73
bötesförvandling	49	31	40	20	21
inskrivna för förvaring	24	24	23	26	28
inskrivna för sikring
inskrivna för internering
övriga inskrivna	35	37	48	48	56
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	57	58	62	64	70
<i>hela folkmängden</i>	47	47	50	52	57
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	79	83	88	91	96
<i>hela folkmängden</i>	65	67	72	74	78

¹⁰ Mätning varje dag.

3.2.2 Finland	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹¹	3 135	3 434	3 578	3 577	3 888
därav					
häktade ¹²	457	478	492	473	519
<i>procent</i>	15	14	14	13	13
dömda till fängelse	2 507	2 743	2 865	3 000	3 167
<i>procent</i>	80	80	80	84	81
bötesförvandling	149	190	198	81	179
inskrivna för förvaring
inskrivna för sikring
inskrivna för internering	22	23	23	23	23
övriga inskrivna	-	-	-	-	-
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	59	64	67	70	73
<i>hela folkmängden</i>	48	53	55	57	60
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	74	81	84	83	90
<i>hela folkmängden</i>	61	66	69	69	74

¹¹ Mätning två gånger per månad. Inskrivna som er olovligen frånvarande (ca. 50 personer) ingår i mätningen.

¹² I Finland var dessutom 114 (2001), 173 (2002), 187 (2003), 97 (2004) och 109 (2005) häktade på polisarrest.

3.2.3 Island	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹³	124	119	133	138	139
därav					
häktade	15	16	12	13	16
<i>procent</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>12</i>
dömda till fängelse	95	91	102	105	105
<i>procent</i>	<i>76</i>	<i>76</i>	<i>77</i>	<i>76</i>	<i>75</i>
bötesförvandling	6	4	7	8	4
inskrivna för förvaring
inskrivna för sikring
inskrivna för internering
övriga inskrivna ¹⁴	9	9	13	13	14
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	43	41	46	47	46
<i>hela folkmängden</i>	33	32	35	36	36
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	57	54	60	61	61
<i>hela folkmängden</i>	44	42	46	48	47

¹³ Mätning varje dag.

¹⁴ Inskrivna på et privat "halfway house".

3.2.4 Norge	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹⁵	2 771	2 850	2 964	3 090	3 174
därav					
häktade	599	660	622	608	578
<i>procent</i>	22	23	21	20	18
dömda till fängelse	2 048	2 062	2 208	2 346	2 399
<i>procent</i>	74	72	74	76	76
bötesförvandling	47	52	38	48	111
inskrivna för förvaring		1	21	49	66
inskrivna för sikring	62	57	48	23	10
inskrivna för internering					
övriga inskrivna ¹⁶	15	12	27	16	10
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	57	57	61	64	64
<i>hela folkmängden</i>	45	46	49	51	52
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	77	79	81	84	85
<i>hela folkmängden</i>	62	63	65	68	68

¹⁵ Mätning varje dag.

¹⁶ Till största delen i förvartagna enligt utlänningslagen.

3.2.5 Sverige	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹⁷	5 708	6 097	6 535	7 020	7 008
därav					
häktade	1 191	1 335	1 400	1 474	1 504
<i>procent</i>	<i>21</i>	<i>22</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>21</i>
dömda till fängelse	4 453	4 687	5 049	5 442	5 397
<i>procent</i>	<i>78</i>	<i>77</i>	<i>77</i>	<i>78</i>	<i>77</i>
bötesförvandling
inskrivna för förvaring
inskrivna för sikring
inskrivna för internering
övriga inskrivna	64	75	86	104	107
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	61	64	69	74	73
<i>hela folkmängden</i>	50	53	56	61	60
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	79	84	89	95	94
<i>hela folkmängden</i>	64	68	73	78	78

¹⁷ Mätning 1 gång per månad.

3.3 Medelantal frivårdsklienter per kategori

3.3.1 Danmark	2001	2002	2003	2004	2005
Medellantal inskrivna frivårdsklienter ¹⁸	7 971	8 017	8 279	8 541	8 921
därav					
samhällstjänst	2 625	2 557	2 712	2 766	2 776
samhällsstraff
villkorlig frigivning med övervakning	1 038	1 070	1 119	1 142	1 377
villkorlig dom med övervakning	1 610	1 675	1 682	1 713	1 779
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella	1 100	1 161	1 301	1 427	1 594
alkoholistbehandling	1 472	1 464	1 362	1 334	1 247
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja) ¹⁹	4
övriga ²⁰	126	90	103	159	144
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	183	184	189	195	203
<i>hela folkmängden</i>	149	149	154	158	165

¹⁸ Mätning 1 gång per månad.

¹⁹ Från och med 1. juli 2005.

²⁰ I Danmark finns också tillsyn i förbindelse med behandlingsbestemt avtjänande av straff, tillsyn för sexualbrottsdömda som deltar i behandling, samt tiltalefrafald som inte särredovisas här.

3.3.2 Finland	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ²¹	4 224	4 320	4 420	4 619	4 791
därav					
samhällstjänst	1 352	1 359	1 498	1 611	1 750
samhällsstraff					
villkorlig frigivning med övervakning	1 234	1 308	1 272	1 357	1 437
villkorlig dom med övervakning	1 601	1 614	1 624	1 630	1 572
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ²²	37	39	26	21	32
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	100	101	103	107	111
<i>hela folkmängden</i>	82	83	85	88	91

²¹ Mätning 4 gånger per år.

²² Ungdomsstraff ingår, som inte särredovisas här.

3.3.3 Island	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ²³	301	322	404	370	328
därav					
samhällstjänst	46	52	77	64	63
samhällsstraff	
villkorlig frigivning med övervakning	115	140	159	168	171
villkorlig dom med övervakning	23	28	34	26	14
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga	117	102	133	109	80
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	138	146	182	165	144
<i>hela folkmängden</i>	106	112	140	127	112

²³ Mätning 1 gång per månad.

3.3.4 Norge	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ²⁴	2 279	2 061	1 709	1 902	2 145
därav					
samhällstjänst	319	257	81	36	11
samhällsstraff	.	99	561	986	1 269
villkorlig frigivning med övervakning	632	377	341	419	411
villkorlig dom med övervakning ²⁵	1 207	1 226	649	402	415
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling ²⁶
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ²⁷	121	103	78	60	39
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	63	57	47	52	57
<i>hela folkmängden</i>	51	46	38	42	46

²⁴ Mätning varje dag.

²⁵ I 2005 deltog 391 av dessa i s.k. "promilleprogram", en kurs med samtal och behandlingsåtgärder mot rattfylleri.

²⁶ Jämför not 25.

²⁷ Huvudsakligen förvaringsdömda i frihet och "frisikring".

3.3.5 Sverige	2001	2002	2003	2004	2005
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ²⁸	12 048	13 216	13 381	13 488	13 366
därav					
samhällstjänst ²⁹	1 802	2 021	1 977	1 996	1 962
samhällsstraff					
villkorlig frigivning med övervakning	4 233	4 495	4 656	4 758	4 930
villkorlig dom med övervakning
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård	1 048	1 143	1 216	1 236	1 268
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård	4 734	5 333	5 238	5 160	4 819
intensivövervakning (s.k. fotboja) ³⁰	231	224	294	338	387
övriga	0	0	0	0	0
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	166	181	183	183	180
<i>hela folkmängden</i>	136	148	150	150	148

²⁸ Mätning 1 gång per månad år 2001. Från och med 2002 görs mätning varje dag.

²⁹ Villkorlig dom med samhällstjänst redovisas tillsammans med annan samhällstjänst.

³⁰ Från och med 1.10.2001 ingår också klienter som avtjänade sista delen av sitt fängelsestraff genom intensivövervakning (utsluss).

3.4 Beläggning av fängelsedömda en bestämd dag

3.4.1 Danmark	2001	2002	2003	2004	2005
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	2 221	2 324	2 415	2 577	2 955
därav					
kvinnor					
antal	111	109	106	122	121
<i>procent</i>	5,0	4,7	4,4	4,7	4,1
utländska medborgare					
antal	402
<i>procent</i>					13,6
därav nordiska	15
<i>procent</i>					0,5
15 – 17 åringar					
antal	7	8	5	11	9
<i>procent</i>	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3
livstidsdömda					
antal	16	17	17	17	16
<i>procent</i>	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5

3.4.2 Finland	2001	2002	2003	2004	2005
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	2 477	2 819	2 845	3 039	3 198
därav					
kvinnor					
antal	121	145	147	156	183
<i>procent</i>	4,9	5,1	5,2	5,1	5,7
utländska medborgare					
antal	164	176	213	179	153
<i>procent</i>	6,6	6,2	7,5	5,9	4,8
därav nordiska	10	5	9	8	8
<i>procent</i>	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3
15 – 17 åringar					
antal	4	5	4	4	8
<i>procent</i>	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3
livstidsdömda					
antal	66	74	97	104	124
<i>procent</i>	2,7	2,6	3,4	3,4	3,9

3.4.3 Island	2001	2002	2003	2004	2005
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	100	87	104	106	101
därav					
kvinnor					
antal	4	3	6	6	6
<i>procent</i>	4,0	3,4	5,8	5,7	5,9
utländska medborgare					
antal	8	7	9	6	10
<i>procent</i>	8,0	8,0	8,7	5,7	9,9
därav nordiska	-	1	-	-	1
<i>procent</i>	-	1,1	-	-	1,0
15 – 17 åringar					
antal	-	-	-	-	-
<i>procent</i>					
livstidsdömda					
antal	-	-	-	-	-
<i>procent</i>					

3.4.4 Norge	2001	2002	2003	2004	2005
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	2 008	2 111	2 162	2 391	2 512
därav					
kvinnor					
antal	115	116	110	128	118
<i>procent</i>	5,7	5,5	5,1	5,4	4,7
utländska medborgare					
antal	206	221	275	331	326
<i>procent</i>	10,3	10,5	12,7	13,8	13,0
därav nordiska	20	26	30	26	22
<i>procent</i>	1,0	1,2	1,4	1,1	0,9
15 – 17 åringar					
antal	13	4	8	2	6
<i>procent</i>	0,6	0,2	0,4	0,1	0,2
livstidsdömda					
antal
<i>procent</i>					

3.4.5 Sverige	2001	2002	2003	2004	2005
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	4 520	4 822	5 044	5 413	5 144
därav					
kvinnor					
antal	257	254	264	314	258
<i>procent</i>	5,7	5,3	5,2	5,8	5,0
utländska medborgare					
antal	1 240	1 319	1 383	1 388	1 406
<i>procent</i>	27,4	27,4	27,4	25,6	27,3
därav nordiska	255	246	237	244	209
<i>procent</i>	5,6	5,1	4,7	4,5	4,1
15 – 17 åringar³¹					
antal	1	-	2	1	1
<i>procent</i>	0,0	-	0,0	0,0	0,0
livstidsdömda					
antal	103	106	117	123	142
<i>procent</i>	2,3	2,2	2,3	2,3	2,8

³¹ Från och med 1999 döms ungdomar i Sverige till slutet ungdomsvård som tidsbestämts av domstolen och som verkställs hos Statens Institutionsstyrelse.

3.5 Rymningar direkt från anstalts- eller häktesområde

3.5.1 Danmark	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
Antal rymningar	203	182	100	117	104
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>	<i>50</i>	<i>42</i>	<i>21</i>	<i>24</i>	<i>19</i>
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	30	21	9	12	6
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>	<i>4</i>	<i>3</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

3.5.2 Finland³²	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
Antal rymningar	38	41	29	27	18
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>11</i>	<i>9</i>	<i>6</i>
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	28	34	28	19	21
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>2</i>

³² Finlands siffror inkluderar rymning från sjukhus och liknande.

3.5.3 Island	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
Antal rymningar	-	-	-	-	-
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>					
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	-	-	-	1	1
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>				3	3

3.5.4 Norge	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
Antal rymningar	67	53	44	50	29
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>	22	17	14	14	8
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	12	3	1	2	4
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>	2	0	0	0	1

3.5.5 Sverige	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
Antal rymningar	120	135	239	236	118
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>	<i>34</i>	<i>37</i>	<i>54</i>	<i>48</i>	<i>25</i>
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	30	44	42	44	17
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>

3.6 Dödsfall i anstalter och häkten

3.6.1 Danmark	2001	2002	2003	2004	2005
Antal självmord	10	3	5	7	8
Övriga dödsfall	4	4	7	8	6

3.6.2 Finland	2001	2002	2003	2004	2005
Antal självmord	6	6	3	5	4
Övriga dödsfall	8	2	7	3	3

3.6.3 Island	2001	2002	2003	2004	2005
Antal självmord	-	-	-	1	1
Övriga dödsfall	-	-	-	-	-

3.6.4 Norge	2001	2002	2003	2004	2005
Antal självmord	4	2	7	5	5
Övriga dödsfall	11	7	2	5	2

3.6.5 Sverige	2001	2002	2003	2004	2005
Antal självmord	4	8	8	9	7
Övriga dödsfall	8	12	7	6	18

3.7 Anstalts- och häktesenheter samt platskapacitet vid årets slut

3.7.1 Danmark	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstaltsenheter					
antal enheter	9	10	10	10	12
antal platser	1 189	1 265	1 406	1 383	1 659
antal platser vid					
största enhet	221	221	221	221	203
minsta enhet	68	15	15	15	15
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	5	5	5	6	7
antal platser	715	764	809	886	939
antal platser vid					
största enhet	194	199	222	219	219
minsta enhet	86	86	86	85	50
Häktesenheter					
antal enheter	41	41	41	41	43
antal platser	1 589	1 636	1 676	1 675	1 718
antal platser vid					
största enhet	433	431	523	528	528
minsta enhet	12	12	12	12	13
Totalt antal platser	3 493	3 665	3 891	3 944	4 316

3.7.2 Finland	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstaltsenheter					
antal enheter	19	20	20	20	19
antal platser	777	819	800	819	860
antal platser vid					
största enhet	80	92	92	95	95
minsta enhet	12	8	8	8	14
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	17	17	16	16	16
antal platser	2 409	2 479	2 486	2 514	2 519
antal platser vid					
största enhet	258	250	330	330	330
minsta enhet	53	53	53	53	52
Häktesenheter					
antal enheter
antal platser
antal platser vid					
största enhet					
minsta enhet					
Totalt antal platser	3 186	3 298	3 286	3 333	3 379

3.7.3 Island	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstaltsenheter					
antal enheter	1	1	1	1	1
antal platser	14	14	14	14	14
antal platser vid					
största enhet	14	14	14	14	14
minsta enhet	14	14	14	14	14
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	4	4	4	4	4
antal platser	110	110	110	110	110
antal platser vid					
största enhet	87	87	87	87	87
minsta enhet	8	8	8	8	8
Häktesenheter					
antal enheter	2	2	2	2	2
antal platser	12	12	12	12	12
antal platser vid					
största enhet	10	10	10	10	10
minsta enhet	2	2	2	2	2
Totalt antal platser	136	136	136	136	136

3.7.4 Norge	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstaltsenheter³³					
antal enheter	22	23	28	28	29
antal platser	886	941	1 036	1 022	1 098
antal platser vid					
största enhet	108	105	105	105	105
minsta enhet	5	5	5	5	5
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	32	32	31	32	32
antal platser	2 037	2 009	2 018	2 132	2 175
antal platser vid					
största enhet	353	352	352	375	380
minsta enhet	9	9	9	9	9
Häktesenheter					
antal enheter
antal platser
antal platser vid					
största enhet					
minsta enhet					
Totalt antal platser	2 923	2 950	3 054	3 154	3 273

³³ Från 2003 är s.k. "övergångsboliger" (tidigare "hybelhus" under frivården) medräknade i öppna anstaltsenheter i Norge.

3.7.5 Sverige	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstaltsenheter					
antal enheter	20	20	26	29	27
antal platser	1 165	1173	1 226	1 505	1 453
antal platser vid					
största enhet	137	137	118	150	150
minsta enhet	9	9	6	6	6
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	40	40	43	44	45
antal platser	3 162	3275	3 273	3 275	3 513
antal platser vid					
största enhet	259	281	245	245	257
minsta enhet	4	4	5	5	5
Häktesenheter					
antal enheter	28	28	28	29	31
antal platser	1 607	1606	1 785	2 025	1 838
antal platser vid					
största enhet	302	302	315	301	301
minsta enhet	12	12	12	14	14
Totalt antal platser	5 934	6 054	6 284	6 805	6 804

3.8 Platser, beläggning och beläggningsprocent i medeltal

3.8.1 Danmark³⁴	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
antal platser	1 236	1 249	1 310	1 394	1 527
beläggning	1 122	1 188	1 281	1 331	1 516
<i>beläggningsprocent</i>	<i>91</i>	<i>95</i>	<i>98</i>	<i>95</i>	<i>99</i>
Slutna anstalter					
antal platser	737	740	823	840	922
beläggning	692	688	753	788	881
<i>beläggningsprocent</i>	<i>94</i>	<i>93</i>	<i>91</i>	<i>94</i>	<i>96</i>
Häkten					
antal platser	1 590	1 633	1 641	1 679	1 700
beläggning	1 421	1 559	1 607	1 648	1 644
<i>beläggningsprocent</i>	<i>89</i>	<i>95</i>	<i>98</i>	<i>98</i>	<i>97</i>
Totalt					
antal platser	3 563	3 622	3 774	3 913	4 149
beläggning	3 235	3 435	3 641	3 737	4 041
<i>beläggningsprocent</i>	<i>91</i>	<i>95</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>97</i>

³⁴ Mätning varje dag. I Danmark finns dessutom ett antal s.k. pensioner som huvudsakligen används för klienter under övervakning samt dömda som utplaceras där när de verkställer ett frihetsstraff. Under 2005 fanns det i genomsnitt 181 platser på pensionerna, och i genomsnitt fanns 165 klienter där.

3.8.2 Finland³⁵	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
antal platser	777	814	810	818	849
beläggning	773	791	752	805	856
<i>beläggningsprocent</i>	99	97	93	98	101
Slutna anstalter					
antal platser	2 384	2 460	2 485	2 509	2 469
beläggning	2 362	2 643	2 826	2 771	3 032
<i>beläggningsprocent</i>	99	107	114	110	123
Häkten					
antal platser
beläggning
<i>beläggningsprocent</i>
Totalt					
antal platser	3 161	3 274	3 295	3 327	3 318
beläggning	3 135	3 434	3 578	3 576	3 888
<i>beläggningsprocent</i>	99	105	109	107	117

³⁵ Mätning 2 gånger per månad. I Finland bedrivs häktesverksamhet på vissa av de slutna anstalterna.

3.8.3 Island³⁶	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
antal platser	14	14	14	14	14
beläggning	13	12	12	13	13
<i>beläggningsprocent</i>	96	88	89	92	95
Slutna anstalter					
antal platser	110	110	110	110	110
beläggning	92	88	102	105	101
<i>beläggningsprocent</i>	84	80	93	96	92
Häkten					
antal platser	12	12	12	12	12
beläggning ³⁷	2	4	2	2	2
<i>beläggningsprocent</i>	19	30	13	19	14
Totalt					
antal platser	136	136	136	136	136
beläggning	108	104	116	120	116
<i>beläggningsprocent</i>	79	77	85	89	85

³⁶ Mätning varje dag.

³⁷ I Island er häktade som får vistas tillsammans med andra intagna fängslade på slutna eller öppna anstalter.

3.8.4 Norge³⁸	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
antal platser ³⁹	886	910	974	1 029	1 065
beläggning	821	832	880	949	987
<i>beläggningsprocent</i>	93	91	90	92	93
Slutna anstalter					
antal platser	1 924	1 962	1 997	2 052	2 109
beläggning	1 813	1 905	1 970	2 028	2 064
<i>beläggningsprocent</i>	94	97	99	99	98
Häkten					
antal platser
beläggning
<i>beläggningsprocent</i>
Totalt					
antal platser	2 810	2 872	2 971	3 081	3 174
beläggning	2 634	2 736	2 850	2 977	3 051
<i>beläggningsprocent</i>	94	95	96	97	96

³⁸ Mätning varje dag.

³⁹ Från och med 2003 er s.k. "övergångsboliger" (tidigare "hybelhus" under frivården) medräknade i öppna anstalter.

3.8.5 Sverige⁴⁰	2001	2002	2003	2004	2005
Öppna anstalter					
antal platser	1 155	1 167	1 217	1 357	1 473
beläggning	981	1 013	1 223	1 360	1278
<i>beläggningsprocent</i>	85	87	100	100	87
Slutna anstalter					
antal platser	3 073	3 178	3 281	3 262	3 421
beläggning	2 911	3 108	3 237	3 352	3 416
<i>beläggningsprocent</i>	95	98	99	103	100
Häkten					
antal platser	1 601	1 681	1 771	1 931	1 812
beläggning	1 507	1 651	1 762	1 947	1 891
<i>beläggningsprocent</i>	94	98	99	101	104
Totalt					
antal platser	5 829	6 026	6 269	6 550	6 706
beläggning	5 399	5 772	6 222	6 659	6 585
<i>beläggningsprocent</i>	93	96	99	102	98

⁴⁰ Mätning varje dag.

3.9 Personal i kriminalvården i absoluta tal och i relation till antalet klienter

3.9.1 Danmark	2001	2002	2003	2004	2005
Central administration	204	210	204	201	205
<i>Personal per 100 intagna</i>	6	6	6	5	5
Anstalter och häkten	3 503	3514	3 573	3 746	3 964
<i>Personal per 100 intagna</i>	108	102	98	100	98
Kriminalvård i frihet	432	451	473	465	473
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	5	6	6	5	5

3.9.2 Finland⁴¹	2001	2002	2003	2004	2005
Central administration	119	123	119	117	111
<i>Personal per 100 intagna</i>	4	4	3	3	3
Anstalter och häkten⁴²	2 769	2 785	2 783	2 789	2 823
<i>Personal per 100 intagna</i>	88	81	78	78	73
Kriminalvård i frihet	285	295	318	314	318
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	7	7	7	7	7

⁴¹ Organisationen för straffverkställigheten reformerades i Finland den 1 augusti 2001. I samband härmed överfördes personalen på Kriminalvårdsföreningens centraladministration till den nybildade centraladministrationen. Sättet att räkna personalstyrkan ändrades fr.o.m. ingången av 2001. Detta förklarar det ökade antalet.

⁴² Finland har ca 150 årsarbetskrafter/300 personer (2001) som arbetar i fängelse men inte är anställda av kriminalvården.

3.9.3 Island	2001	2002	2003	2004	2005
Central administration	11	11	11	11	12
<i>Personal per 100 intagna</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Anstalter och häkten	87	86	86	86	86
<i>Personal per 100 intagna</i>	<i>81</i>	<i>83</i>	<i>74</i>	<i>71</i>	<i>74</i>
Kriminalvård i frihet	3	3	3	3	3
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

3.9.4 Norge	2001	2002	2003	2004	2005
Central administration⁴³	55	171	178	154	159
<i>Personal per 100 intagna</i>	<i>2</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
Anstalter och häkten⁴⁴	2 707	2772	2 836	2 856	2 907
<i>Personal per 100 intagna</i>	<i>103</i>	<i>101</i>	<i>100</i>	<i>96</i>	<i>95</i>
Kriminalvård i frihet	263	252	252	252	252
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>12</i>

⁴³ Här räknas den norska kriminalvårdens nya regionala kontor som central administration fr.o.m. 2002.

⁴⁴ Norge har ca 300 (2001) årsarbetskrafter som arbetar i fängelse men inte är anställda av kriminalvården.

3.9.5 Sverige⁴⁵	2001	2002	2003	2004	2005
Central administration	240	256	268	258	284
<i>Personal per 100 intagna</i>	4	4	4	4	4
Anstalter och häkten	5 345	5632	6 054	6 154	5 992
<i>Personal per 100 intagna</i>	99	98	97	92	91
Kriminalvård i frihet	1 039	1101	1 079	1072	1008
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	9	8	8	8	8

⁴⁵ Fördelningen av personal mellan anstalt, häkte resp. frivård är skattad.